

AP 21/11-95

Russisk professor og Norges-ekspert

Valerij Berkovs livsverk er en stor russisk-norsk ordbok, som utkom i 1987. Nå arbeider han med en norsk-russisk ordbok og skriver bok på norsk om sovjetregimet på grasrotplan.

ASLAUG BISSEBERG
TOR G. JARILD (foto)

Professor Valerij Berkov (66) har nylig fått norsk statsstipendium. Det betyr det at han kan tilbringe lengre perioder i året i Norge og resten på Universitetet i St. Petersburg. 15 ganger har han besøkt Norge og snakker ubesværlig både bokmål og nynorsk. Han leder arbeidet med en norsk-russisk ordbok, sponset av bl.a. Utenriksdepartementet, Forsvarsdepartementet og Det Norske Vitenskapsakademi, hvor han selv er eneste russiske medlem.

Valerij Berkov er en av

Russlands fremste eksperter på norsk språk og litteratur. Han er professor i nordiske språk både i St. Petersburg og ved Nordisk Institutt på Blindern i Oslo, hvor han er professor II.

Allerede før han besøkte Norge første gang i 1986, kunne han snakke flytende norsk. Det hadde han lært ved Universitetet i daværende Leningrad. Men interessen for Norge, for norsk litteratur og språk skriver seg fra langt tilbake i tiden.

Unge Valerij var bare 12 år gammel da familien måtte flytte fra det beleirede Leningrad til en liten by i Kirgizia, en republikk i Sentral-Asia, nær grensen mot Kina.

- Min far var professor og ble instituttbestyrer på en høyskole i Kirgizia. Jeg likte å lese. Byens bibliotek hadde flere bøker om Norge. Jeg kunne lese Ibsens dramaer og Hamsuns bøker i russisk oversettelse. For første gang stiftet jeg bekjentskap med «Sult», «Viktoria» og mange andre kjente norske bøker. Jeg leste også spennende beretninger om Rold Amundsen og Fridtjof Nan-

sen. Det vakte min interesse for norsk litteratur, forteller Berkov.

Ordbøker

I nesten 50 år har han konsentrert seg om norsk språk. Den første utgaven av hans store russisk-norske ordbok utkom i 1987 og trykket i 5000 eksemplarer. Halvparten ble utsolgt på kort tid. Også 2. utgaven som ble trykt i Norge, er solgt. Den nye store norsk-russiske ordboken, som blir på ca. 1500 sider, blir neppe ferdig før om to-tre år, forteller Berkov.

- Hva arbeider du med ved siden av ordbok-prosjektet?

- Som professor i St. Petersburg og på Blindern har jeg forelesninger for studentene. Jeg har skrevet over 100 artikler om germansk filologi og allmenn språkvitenskap. Jeg oversetter norsk og islandsk litteratur til russisk. For første gang har jeg selv gått i gang med å skrive bok. Og jeg skriver på norsk! Den heter «Vår be-

RUSSISK NORGESVENN: Professor Valerij Berkov, som er prosjektleder for en stor norsk-russisk ordbok, snakker både bokmål og nynorsk, og stortrives i Norge. Det var under oppveksten i Sentral-Asia han stiftet bekjentskap med norsk litteratur.

stjalne generasjon» og handler om det totalitære regime slik alminnelige borgere i Sovjetunionen opplevde det. Jeg prøver å være objektiv og fortelle hvordan vi vanlige mennesker hadde det under kommunistregimet.

Grusom historie

- Det lange totalitære regimet har i stor grad satt sitt preg på folkesjelen, sier Berkov. - Det vil ta mange år før den sovjetiske mentaliteten

vil vike plassen for en ny psykologi. Den russiske mentaliteten fra før oktoberrevolusjonen i 1917 er i løpet av historiens uhyrligste sosialeksperiment blitt omformet og vanskapt på en drastisk måte. Den nåværende psykologi er et resultat av samspillet mellom nasjonalkarakteren og den grusomme historien. Det er ofte smertefullt å skrive om det man selv har opplevd, sier professor Berkov, som for tiden er på tre måneders studieopphold i Norge.